

Sygn. akt VIII U 2632/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Joanna Smycz
Protokolant:	Maria Szczęsna

po rozpoznaniu w dniu 30 kwietnia 2014 r. w Gliwicach

sprawy S. T. (T.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość świadczenia

na skutek odwołania S. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 12 września 2013r. **nr** (...)

z dnia 15 listopada 2013 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSR del. Joanna Smycz

Sygn. akt VIII U 2632/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 września 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. przeliczył ubezpieczonemu S. T. (T.) emeryturę, poczynając od dnia 1 lipca 2013r. tj. od miesiąc zgłoszenia wniosku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalono na poziomie 197,29 %.

Nadto decyzją z dnia 15 listopada 2013r. ponownie ustalił wysokość emerytury odwołującego ustalając jej wysokość zgodnie z art. 53 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalono na poziomie 202,34 % .

W odwołaniu od powyższych decyzji, ostatecznie sprecyzowanym na rozprawie w dniu 4 marca 2014r., ubezpieczony domagał się przyznania prawa do wyliczenia wysokości emerytury z zastosowaniem wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w wysokości 250,00 %.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na okoliczności przytoczone w uzasadnieniu zaskarżonych decyzji. Nadto podniósł, że brak możliwości ustalenia wysokości podstawy wymiaru emerytury ubezpieczonego na podstawie zarobków z 3 lat kalendarzowych z zastosowaniem wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w wysokości 363,06 % ograniczonego do 250,00 % i z kwotą bazową z daty nabycia prawa do emerytury, ponieważ takiej możliwości nie przewiduje art. 21 ust. 1 pkt. 2 w zw. z art. 15 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Sąd Okręgowy – Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony S. T., urodzony (...), był uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy. Prawo do renty nabył w dniu 5 listopada 1991r. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia przyjęto zarobki z 3 lat kalendarzowych tj. 1986 – 1988. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 358,73 % i został ograniczony do 250,00 %.

Decyzją z dnia 9 października 2009r., organ rentowy rozpatrując wniosek ubezpieczonego z dnia 10 sierpnia 2009r. przeliczył rentę ustalając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na poziomie 363,06 % i ograniczając go do 250,00 %.

W dniu 12 kwietnia 2010r. odwołujący wystąpił z wnioskiem w sprawie przyznania prawa do emerytury w niższym wieku w oparciu o art. 184 w związku z art. 39 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) z tytułu wykonywania pracy górniczej.

Świadczenie przyznano decyzją z dnia 28 maja 2010r. od 10 maja 2010r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Wysokość świadczenia została ustalona w myśl art. 53, 26 i 183 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art. 53 i 183 przyjęto podstawę wymiaru renty z uwzględnieniem wszystkich kolejnych waloryzacji tj. wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na poziomie 363,06 % i ograniczony do 250,00 % i kwotę bazową 717,16 zł. Wysokość świadczenia wyniosła odpowiednio: 2.046,02 zł i 2.396,58 zł.

Wysokość emerytury wyliczona zgodnie z art. 26 ustawy okazała się najkorzystniejsza.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji zewidencjonowanego na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Przy ustalaniu wysokości emerytury dla osób nabywających prawo do emerytury w wieku niższym niż 60 lat (kobieta) i 65 lat (mężczyzna) kapitał początkowy podlega przeliczeniu poprzez dodanie do okresów składkowych okresu równego różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym wynoszącym 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę, tj.

- Kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 838.676,82 zł.

- Ś. dalsze trwanie życia wynosi 260,90 miesięcy.

- Wyliczona kwota emerytury wynosi 3.214,55 zł tj. (838.676,82 / 260,90)

W dniu 12 stycznia 2012r. S. T. ponownie złożył wniosek o przeliczenie świadczenia w oparciu o art. 52, 26 i 183 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Decyzją z dnia 16 lutego 2012r. ZUS przeliczył świadczenie w ten sposób, iż do obliczenia wysokości emerytury zgodnie z art. 53 ustawy przyjęto podstawę wymiaru ustaloną na nowo na podstawie art. 15 tj. zarobki z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1971r. do 1997r. przyjmując za brakujące lata kwoty

wynagrodzenia minimalnego. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 165,71 %. Do obliczenia składnika emerytury wynoszącego 24% kwoty bazowej zastosowano kwotę bazową obowiązującą w dacie nabycia prawa do emerytury tj. w wysokości 2.716,71 zł.

Po przeliczeniu wysokość emerytury ustalonej na podstawie art. 53 i 183 uległa podwyższeniu i wyniosła odpowiednio: 2.254,22 zł i 2.543,32 zł, ale nadal była niższa od emerytury ustalonej na podstawie art. 26 ustawy.

Od decyzji z dnia 16 lutego 2012r. ubezpieczony złożył odwołanie, które Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił wyrokiem z dnia 10 lipca 2012r., sygn. akt VIII U 542/12. Sąd Apelacyjny w K. (...) postanowieniem z dnia 11 czerwca 2013r., sygn. akt III AUa 2009/12 umorzył postępowanie apelacyjne w związku z cofnięciem apelacji przez ubezpieczonego.

W dniu 23 lipca 2013r. ubezpieczony złożył wniosek o przeliczenie świadczenia w oparciu o dołączoną dodatkową dokumentację.

Zaskarżoną decyzją z dnia 12 września 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. przeliczył ubezpieczonemu emeryturę, poczynając od dnia 1 lipca 2013r. tj. od miesiąc zgłoszenia wniosku.

Wysokość świadczenia ponownie została ustalona w myśl art. 53 i 183 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS.

Do obliczenia wysokości emerytury na podstawie art. 53 ustawy organ rentowy przyjął wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych z całego okresu ubezpieczenia, tj. z lat 1971 – 1973, 1978 – 1991, 1996 – 1998. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 197,29 %. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 197,29 % przez kwotę bazową 2.716,71 zł wynosi 5.359,80 zł. Do ustalenia wysokości emerytury zastosowano przelicznik 1,5 do 165 miesięcy okresu pracy górniczej (247,50).

Emerytura obliczona zgodnie z art. 53 wynosi:

24 % (...),71 = 652,01 zł

(247,50 x 1,3 %) (...),80 = 1436,96 zł

(163 x 0,7 %) (...),80 = 3,22 zł

RAZEM: 3038,73 zł

Wysokość emerytury obliczona w oparciu o art. 26 nadal wynosiła 3.214,55 zł.

Następnie organ rentowy wyliczył część emerytury na podstawie art. 183.

Wobec osiągnięcia wieku uprawniającego do emerytury w 2010 roku wysokość emerytury wynosi:

- 70 % emerytury obliczonej na podstawie art. 53 – 2127,11 zł

- 30 % emerytury obliczonej na podstawie art. 26 – 963,37 zł

RAZEM: 3091,48 zł.

Po dokonaniu przeliczeń podstawy wymiaru ZUS nadal wypłacał świadczenie wyliczone zgodnie z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jako świadczenie korzystniejsze.

Nadto organ rentowy decyzją z dnia 15 listopada 2013r., wobec błędnego ustalenia kwot wynagrodzenia w oparciu o przedłożone kartoteki zarobkowe oraz nieuwzględnieniu przelicznika 1,8 do pracy górniczej, ponownie ustalił wysokość emerytury odwołującego ustalając jej wysokość zgodnie z art. 53 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o

emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalono na poziomie 202,34 %. Przy obliczaniu wysokości emerytury ZUS zastosował przeliczniki górnicze: 1,8 do 30 miesięcy (669 dniówki : 22) i 1,5 do 135 miesięcy (165 miesięcy pracy górniczej pomniejszone o 30 miesięcy, do których zastosowano przelicznik 1,8).

Po dokonaniu przeliczeń podstawy wymiaru świadczenie wyliczone w oparciu o art. 26 ustawy nadal jest najkorzystniejsze.

Od powyższych decyzji odwołał się ubezpieczony.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o akta organu rentowego.

Zgromadzony materiał dowodowy, Sąd uznał za kompletny, wiarygodny i mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, stanowi:

- 1) podstawa wymiaru renty - w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do renty, z zastrzeżeniem art. 15 ust. 5, albo
- 2) podstawa wymiaru ustalona na nowo w myśl art. 15.

Zgodnie z ust. 2 przepis ust. 1 pkt 1 stosuje się przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury.

Według treści art. 53 ust. 3 emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury.

Zgodnie jednak z ust. 4, przepisu ust. 3 nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Sposób wyliczenia emerytury na nowo w myśl art. 21 ust. 1 pkt 2 zawiera art. 15 ustawy. Zgodnie z ust. 1 tego przepisu podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Zgodnie z treścią art. 15 ust. 4 ustawy w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych;
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu;

3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz

4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19.

Z kolei w myśl ust. 6 na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Nadto zgodnie z art. 183 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych emerytura przyznana na wniosek osoby ubezpieczonej, o której mowa w ust. 1, która osiągnęła wiek uprawniający do emerytury w roku kalendarzowym 2010, wynosi:

1) 70 % emerytury obliczonej na podstawie art. 53 oraz

2) 30 % emerytury obliczonej na podstawie art. 26.

Według treści art. 53 ust. 1-2 emerytura wynosi:

1) 24 % kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, oraz

2) po 1,3 % podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych,

3) po 0,7 % podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych

- z uwzględnieniem art. 55.

Przy obliczaniu emerytury okresy, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, ustala się z uwzględnieniem pełnych miesięcy.

Zgodnie z treścią art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach.

Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach.

Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia, z uwzględnieniem ust. 3, dla wieku ubezpieczonych określonego w myśl ust. 2.

Tablice, o których mowa w ust. 4, są podstawą przyznawania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego.

W przedmiotowej sprawie przedmiotem sporu pozostaje ustalenie wysokości emerytury, w szczególności, czy można ustalić wysokość podstawy wymiaru emerytury ubezpieczonego na podstawie zarobków z 3 lat kalendarzowych z zastosowaniem wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w wysokości 363,06 % ograniczonego do 250,00 % i z kwotą bazową z daty nabycia prawa do emerytury tj. w wysokości 2.716,71 zł, czy też nie i jakie są tego przyczyny

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury S. T., przyznanej od 10 maja 2010r. ostatecznie przyjęto podstawę wymiaru wyliczonej na nowo po myśli art. 21 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 15. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 202,34 %, a następnie został pomnożony przez obowiązującą wtedy kwotę bazową 2.716,71 zł.

Mając na uwadze fakt, iż po przyznaniu renty z tytułu niezdolności do pracy ubezpieczony wykonywał zatrudnienie na podstawie umowy o pracę przez okres przekraczający 30 miesięcy, należało zastosować aktualną – z daty wniosku – kwotę bazową – zgodnie z przywoływanym art. 53 ust. 4 ustawy – do części „socjalnej” emerytury.

Organ rentowy zarówno w decyzji z 12 września 2013r. jak i z 15 listopada 2013r., ustalając wysokość emerytury wziął pod uwagę powyższy przepis i do obliczenia części „socjalnej” tj. składnika emerytury wynoszącego 24% kwoty bazowej, zastosował kwotę bazową obowiązującą w dacie zgłoszenia wniosku o emeryturę w wysokości 2.716,71 zł. Nadto zastosował sposób ustalenia wysokości podstawy wymiaru w myśl art. 21 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 15 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

W tym miejscu trzeba zwrócić uwagę, iż zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy, emerytura składa się z tzw. części socjalnej (24% kwoty bazowej) i części stażowej (po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych i po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych). Przepis ten nie dotyczy zasad ustalania podstawy wymiaru świadczenia, bowiem te regulowane są w art. od 15 do 23 ustawy, przy czym art. 21 odnosi się do ustalania podstawy wymiaru emerytury bądź renty dla osoby, która korzysta już z prawa do świadczenia z ubezpieczenia społecznego. Biorąc z kolei pod uwagę, że wnioskodawca mógł wcześniej pobierać:

- 1) emeryturę wcześniejszą,
- 2) rentę czy też
- 3) świadczenie przedemerytalne, ustawodawca zróżnicował zasady obliczania podstawy wymiaru emerytury w zależności od rodzaju uprzedniego świadczenia.

I tak w przypadku uprzedniego pobierania renty wnioskodawca ma dwie możliwości ustalenia podstawy wymiaru emerytury:

- 1) od podstawy wymiaru renty w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do renty, z zastrzeżeniem art. 15 ust. 5 (art. 21 ust. 1 pkt 1), albo
- 2) na nowo (art. 21 ust. 1 pkt 2). Jeśli chodzi o wcześniejsze pobieranie emerytury, to wnioskodawca ma wyłącznie jedną możliwość - ustalenia podstawy wymiaru emerytury w wysokości podstawy wcześniejszej emerytury w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do emerytury (art. 21 ust. 2 pkt 1 ustawy).

Ustalając wzajemną relację art. 53 do art. 21 ustawy emerytalnej, stwierdzić trzeba, że struktura art. 53 wskazuje, że w ust. 1 i 2 stanowi on ogólną zasadę obliczania wysokości świadczenia, nie zajmując się sposobem ustalania podstawy jego wymiaru, albowiem ten regulowany jest artykułami od do 15 do 23 ustawy. Z kolei ust. 3 i ust. 4 art. 53 ustawy emerytalnej odnoszą się do sytuacji szczególnej, która została unormowana w art. 21 ustawy emerytalnej, tzn. dotyczą obliczania wysokości emerytury, której podstawę wymiaru stanowi:

- 1) podstawa wymiaru pobieranej przez ubezpieczonego renty (w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do renty), albo
- 2) podstawa wymiaru emerytury, do której wcześniej ubezpieczony miał ustalone prawo (w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do emerytury).

Jeśli zatem wnioskodawca pobierał wcześniej rentę z tytułu niezdolności do pracy, to podstawa wymiaru emerytury obliczana jest zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 1 i 2. Przy czym art. 53 ust. 3 i 4 dotyczą wyłącznie zasad obliczania tzw. części socjalnej.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że nie ulega wątpliwości, iż ubezpieczony pracował po nabyciu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy i posiada po dacie przyznania prawa do emerytury ponad 30 miesięczny okres ubezpieczenia.

Z uwagi na powyższe organ rentowy decyzją z 12 września 2013r. jak i z 15 listopada 2013r. prawidłowo przeliczył ubezpieczonemu emeryturę od 1 lipca 2013r. - zgodnie z przywoływanym art. 53 ust. 4 ustawy w związku z art. 21 ust. 1 pkt 2, tj. ustalono podstawę wymiaru na nowo w myśl art. 15. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 202,34 % - decyzja z dnia 15 listopada 2013r. Do obliczenia składnika emerytury wynoszącego 24% kwoty bazowej zasadnie zastosowano kwotę bazową obowiązującą w dacie nabycia prawa do emerytury tj. w wysokości 2.716,71 zł.

Wyliczenie wysokości świadczenia przedstawione przez ubezpieczonego nie znajduje oparcia w przepisach.

Reasumując: skoro zatem organ rentowy w sposób zgodny z prawem obliczył wysokość emerytury skarżącego, zatem jego odwołanie należało uznać za bezprzedmiotowe.

Biorąc wszystkie powyższe względy pod uwagę, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.

SSR (del.) Joanna Smycz